Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Concepción Martínez Fuldain

Eibar, Gipuzkoa
(1908-2002)

Aurkibidea

Biografia

1908an jaio zen Eibarren. Aita, Aquilino Martínez, grabadorea zen. Concha aitarekin ikasi zuen grabatzen baina gazterik umezurtz geratu zen eta laister joan behar izan zen kriada Bilbora. Benigno Baskaran eibartar sozialista ezagunarekin ezkondu zen.

Zintak

AB-186

- **Proiektua**: Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2000-02-14
- **Iraupena**: 93 min
- **Euskarria**: Hi8
- **Kodifikatzailea**: Gisasola, Jaione

AB-187

- **Proiektua**: Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2000-02-21
- **Iraupena**: 102 min
- **Euskarria**: Hi8
- **Kodifikatzailea**: Gisasola, Jaione

AB-188

- **Proiektua**: Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2000-02-28
- **Iraupena**: 93 min
- **Euskarria**: Hi8
- **Kodifikatzailea**: Gisasola, Jaione

AB-189

- **Proiektua**: Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2000-03-08
- **Iraupena**: 94 min
- **Euskarria**: Hi8
- **Kodifikatzailea**: Gisasola, Jaione

Pasarteak

1. Jatorria; grabatzen ikasten

- **Erref**: AB-186/004
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:03:12. **Bukatu**: 00:04:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Concharen aita, Aquilino Martínez. Eibarren jaiotakoa, Aquilino grabadorea zen ogibidez. Bidebarrieta kalean bizi ziren eta seme-alabak hazi arte kanpoko bi mutil hartu zituen lanean laguntzeko. Gerora, Concha aitarekin hasi zen grabatzen; hasieran pikatzen ikasi zuen eta gero zilarrarekin grabatzen.

2. Concharen lehenengo urteak Uberako baserri batean

- **Erref**: AB-186/006
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:06:05. **Bukatu**: 00:07:00

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa

Laburpena:
Conchak bere anaia nagusiagoarekin zuen adin-tartea oso txikia zen eta ume-umetan Uberara bidali zuten bularra hartzera. Orduan jende askok ezin izaten zuen semea edo alaba etxean hazi eta baserriren batera eramaten zuen.

3. Erromeriak Uberan; Baserriko bizimodua emakumearentzat

- **Erref**: AB-186/007
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:07:00. **Bukatu**: 00:10:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Erromeriak Uberan. Erromeria zelakoa zen. Jai handia egiten zen: aurreskua, filarmonika, danbolina... Aurreskua dantzatu ondoren ohitura zen txapela neska bati ematea; behin berari tokatu zitzaion. Conchak nahiago zuen kaleko bizimodua; errazagoa zen emakume batentzat.

4. Bilbora neskame urte batzuetan

- **Erref**: AB-186/009
- **Iraupena**: 0:05:00. **Hasi**: 00:10:40. **Bukatu**: 00:15:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Concha Uberatik itzuli eta aitarekin grabatzen ikasi zuen. Dibujo-eskolara joaten zen, "Kontsejura". Aita hil eta handik denbora batera Bilbora joan behar izan zen neskame. Beti izan du eskolara joan ez izanaren damua. Bilbora zelan joan zen kontatzen du: Uberako familiakoen bitartez, e.a. Eibarko neska gehiago zeuden Bilbon.

5. Benigno Baskaran: ikasketak eta lana

- **Erref**: AB-186/010
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:15:40. **Bukatu**: 00:19:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Benigno zelan eta noiz ezagutu zuen. Lehenengo Bilbon jardun zuen lanean; gero Madridera joan zen lanera. Argazki bat erakusten digute (Eskola Armeriako promozioko lehena izan zen Benigno). Gerran abiazioko arduradun izendatu zuten.

6. Eibar herri liberala; Elgetatik jende asko Eibarrera lanera

- **Erref**: AB-186/013
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:23:00. **Bukatu**: 00:24:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Elgetatik jende asko etortzen zen Eibarrera lanera. Eibarrek fama txarra izan zuen garai batean, liberala zelako. Elizaren indarra gizartean.

7. Marcelino Baskaranen jatorria

- **Erref**: AB-186/014
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:24:15. **Bukatu**: 00:26:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Sozialistak

Laburpena:
Marcelino Baskaran nolakoa zen. Umetan meza-laguntzailea izan zen Arraten. Eskolara ere bertara joan zen. Maiorazgoa baserrian geratu zen eta Marcelinok Eibarrera jaistea nahiago izan zuen, ofizioa ikastera.

8. Eibarko sozialismoaren aurrekariak

- **Erref**: AB-186/015
- **Iraupena**: 0:06:00. **Hasi**: 00:26:00. **Bukatu**: 00:32:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:
Sozialismoaren sorrera Eibarren; aurrekariak. XIX-XX. mende hasieran, Eibarko gizartearen ezaugarriak zeintzuk ziren: langileria, desberdintasunak, lanorduak... Sozialismoa Bizkaian. Abertzaletasunaren sorrera. Bilboko egoeraren azalpena: oligarkia, boterea... Hainbat idazleren aipamena egiten du (Toribio Etxebarria, Meabe, Mario Onaindia, Ion Juaristi...).

9. Marcelino Baskaranen jarduera politikoa

- **Erref**: AB-186/016
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:32:00. **Bukatu**: 00:35:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Eibarko egoera zehatza zein zen. Marcelino Baskaran 1897an sortutako lehenengo Agrupazio Sozialistako bokala izan zen. Udalbatzan ere parte hartu zuen (alkateorde bezala). UGT-ko kide hasiera-hasieratik. Aurorak Marcelino

gerra ostean ezagutu zuen. Pablo Iglesiasen mitina. Marcelino Bergarako kartzelan egon zen.

10. Marcelino Baskaran eta Aquilino Amuategi

- **Erref**: AB-186/017
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:35:40. **Bukatu**: 00:39:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Marcelino eta Eibarko euskara. Inguruko herrietan, kostaldekoetan batez ere, eibartarrak ez zeuden ondo ikusita, "gorriak" ziren. Elizaren indarra Euskal Herrian. Mitinak Aquilino Amuategirekin batera ematen zituen. Aquilino eta abade baten arteko hika-mika ospitaleko junta udaletxearen mende zegoela eta.

11. Lehenengo sozialista eibartarren borrokak

- **Erref**: AB-186/024
- **Iraupena**: 0:03:50. **Hasi**: 00:47:20. **Bukatu**: 00:51:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:
Aquilino zelakoa zen. Lehenengo sozialisten burrukak-nahiak zeintzuk izan ziren: 3/8 orduak; kultur-zaletasuna zabaltzea, etab. "Centro Obrero"an lehenengo, "Casa del Pueblo"an geroago, lan asko egiten zuten. Internazionalistak ziren. Sozialismoaren banaketa; gerora etorri ziren kalteak.

12. Eibarko "Casa del Pueblo"a, kultura zabaltzeko gunea

- **Erref**: AB-186/025
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:51:10. **Bukatu**: 00:53:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:
Eibarko "Casa del Pueblo"a, kultura zabaltzeko tresna garrantzitsua izan zen. Liburutegia, hitzaldiak... Tertuliak oso ezagunak ziren garai hartan Eibarren. Gerra ostean Txaltxa tabernan elkartzen ziren Benigno eta lagun batzuk berba egiteko.

13. Eibartar sozialistak: Baskaran, Amuategi, Etxebarria...

- **Erref**: AB-186/026
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:53:15. **Bukatu**: 00:56:45

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Sozialistak

Laburpena:
Aquilino eta Marcelino izaten ziren mitinetako hizlariak. Izaera desberdinekoak ziren biak. Meabe, Madinabeitia, Toribio. Toribio Etxebarria zelakoa zen. Eibarko eta Bilboko sozialismoak, desberdinak ziren, egoerak ere desberdinak zirelako.

14. Sozialismoaren garapena XX. mendean zehar

- **Erref**: AB-186/031
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 01:03:00. **Bukatu**: 01:05:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Sozialismoaren aldaketa XX. mendean zehar. Gerra osteko egoera Auroraren ikuspuntutik.

15. Gerra osteko sozialismoaren aldaketak

- **Erref**: AB-186/032
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 01:05:00. **Bukatu**: 01:08:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Gerra aurreko eta gerra osteko sozialismoaren arteko aldaketak. Lehengo sozialismoa erradikalagoa zen. Eibartik kanpo zelan ikusten zituzten eibartar sozialistak.

16. Eibarko sozialismoa eta kooperatibak: Alfa lantegiaren sorrera

- **Erref**: AB-186/034
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 01:12:23. **Bukatu**: 01:15:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Marcelino Baskaran, Toribio Etxebarriarekin batera, Alfako sortzaileetako bat izan zen. Alfa: akzioak; ekonomatoa. Alfaren lehenengo egoitza; hasierako produkzioa.

17. Alfa lantegiaren sorrera

- **Erref**: AB-186/035
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 01:15:28. **Bukatu**: 01:17:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Alfa lantegiaren sorrera. Kooperatibismoa.

18. 34ko atxilotuen ongi etorria

- **Erref**: AB-188/002
- **Iraupena**: 0:04:26. **Hasi**: 00:03:06. **Bukatu**: 00:07:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:
Concepcionek errepublikaren inguruko oroitzapen handirik ez du, Bilbon neskame lanetan ere aritu izan zen gaztetan eta agian Bilbon zegoen garai horretan. Hala ere, 34ko iraultzan Eibarren zegoen eta senarra kartzelan egon zen bertan parte-hartu zuelako. Concepcion eta Aurora ongi etorria egitera joan ziren Azitainera.

19. Eibarren fama txarra

- **Erref**: AB-188/010
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:40:34. **Bukatu**: 00:41:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Politika » Jarrera politikoak » Sozialistak

Laburpena:
Eibartarrek fama txarra izan zuten inguruko herrietan. Elizara joaten ez zirelako eta gorriak zirelako izaten zela azaltzen dute.

20. Umetan eskolan gutxi

- **Erref**: AB-188/012
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:41:52. **Bukatu**: 00:43:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Concepcion eskolan berandu hasi zen umetan, gainera aitak etxean laguntza behar izan zuen grabatuan eta goiz utzi zuen eskola. Aurrerago ez zuen ikasteko aukerarik izan eta horren pena izaten jarraitzen du.

21. Gerran gaixo

- **Erref**: AB-188/014
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:46:58. **Bukatu**: 00:48:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Gerra Zibila hasi ondoren, Bartzelonan zeudela Aurora elgorriaz gaixotu eta ospitalean egon behar izan zen bakarrik, kutsakorra zenez eta gerra garaia izanik Concepcion ere ezin zitekeen gaixoarekin egon.

22. Eibartik ihesi

- **Erref**: AB-188/015
- **Iraupena**: 0:08:33. **Hasi**: 00:48:27. **Bukatu**: 00:57:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Aiton-amonekin joan ziren Bilbora arte eta, Marcelino Bascaran atzean geratu arren, gerora elkartu ahal izan ziren Murtzian. Bartzelonatik Frantziarako bidean bonbak botatzen zizkietela kontatzen du. Oinez joan behar izan zuten mendiz mugaraino.

23. Murtziara ihes

- **Erref**: AB-188/016
- **Iraupena**: 0:04:46. **Hasi**: 00:57:00. **Bukatu**: 01:01:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Murtziara nola iritsi ziren azaltzen du Concepcionek. Senarrarekin nola elkartu eta bidean izandako beldurraz hitz egiten du. Etxe baten bizitzen jarri ziren bertako ugazabarekin, hala ere, fronteak aurrera egin ahala gero eta gorago mugitzen joan ziren.

24. Frantzian ihesi

- **Erref**: AB-188/023
- **Iraupena**: 0:06:02. **Hasi**: 01:09:00. **Bukatu**: 01:15:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Gerratik ihesi zeudela, Concepcion eta alaba Poitiersetik Toulusera joan ziren Benignok lana aurkitu zuelako. Toulusen zeudela, Alemanak ezarri zirenean Benigno atxilotu eta Concepcion eta Aurora aske utzi zituzten. Itsasontzian Mexikora joatekoak ziren baina Alemanek itsasontziak bonbardatzen zituzten eta ez ziren irten. Tuberkulosiarekin gaixotu zen Benigno gero eta etxean egon zen ezkutuan.

25. Eibarrera itzultzen gerraostean

- **Erref**: AB-189/006
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:08:43. **Bukatu**: 00:09:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Toni eta Alfonso Arrietaren etxean egon ziren Bascarandarrak Bartzelonan. Beraien laguntzari esker itzuli ziren Eibarrera. Trenean Bilbora arte joan zirela oroitzen du Aurorak. Bartzelonara iritsi ziren eibartar askori lagundu zieten Toni eta Alfonso senar-emazteek. Ihes egindako eibartar asko mediterraneo inguruan ibili baitziren.

26. Eibarren gerraostean goseterik ez

- **Erref**: AB-189/021
- **Iraupena**: 0:03:39. **Hasi**: 00:40:37. **Bukatu**: 00:44:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerraostean Eibarren errazionamendurako kartilla ezarrita zegoen Aurora eta Concepcion itzuli zirenean, baina gosete handirik pasa ez zutela diote. Okindegia martxan zegoen eta baserriko jatekoak Elgetatik ekartzen zizkieten. Eibarren susperraldia eman zen industriari esker. Etxearen inguruko anekdota bat kontatzen dute.

27. Erregearekin hizketan

- **Erref**: AB-189/033
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 01:15:45. **Bukatu**: 01:17:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Concepcion senarrarekin batera erregearekin egon ziren Euskal Herrira egindako bisita batean eta eskopeta bat oparitu ziotela oroitzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-20

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com